

Т.І. Корпан, метод. (НТУ «ХПИ», Харків)

О.В. Патумсіс-Семенюк, метод. (НТУ «ХПИ», Харків)

С.К. Осипова, ст. викл. (НТУ «ХПИ», Харків)

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ СЕРЕД ПЕРСОНАЛУ ЗВО – ШЛЯХ ДО ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ

Зміни у вищій школі свідчать про актуальність проблеми якості освіти, але коли ми говоримо про забезпечення якості освіти, конкурентоспроможності випускників, треба визначитися:

1. Що таке якість освіти? Сутність і зміст цього поняття.
2. Які чинники впливають на якість?
3. Як створити ефективну систему використання попередніх чинників задля забезпечення якості освіти.

Терміни та визначення, подані у ДСТУ ISO 9000:2015 «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів»: *якість* – ступінь до якого сукупність власних характеристик об'єкта задовольняє вимоги; *система управління якістю* – частина системи управління стосовно якості, яка керує процесами, що взаємодіють, та ресурсами, потрібними, щоб створити цінності та здобути результати для відповідних зацікавлених сторін.

Сьогодні ставляться завдання щодо створення системи управління якістю освіти, основними цілями якої є чітке структурування всіх процесів ЗВО та їх детальна регламентація: запровадження процедур взаємозв'язку із учасниками освітнього процесу; уникнення дубляжу функцій, поліпшення документообігу, орієнтація на потреби ринку, підвищення якості освітніх послуг; встановлення критеріїв результативності всіх процесів в ЗВО, систематичний їх моніторинг та проведення коригувальних дій.

Усе це посилює мотивацію персоналу, підвищує продуктивність праці. Але, на нашу думку, треба ставити акценти на вихованні якості особистості тих, хто викладає, а також якості особистості управлінської еліти, бо зараз проглядається безвідповідальність і ми до цього причетні. Це ми їх навчали та виховували. Та, мабуть, нехтували виховним складником цілісного навчального процесу, не приділяли уваги особистісному розвитку випускників, розвитку їх відповідальності. Під якістю освіти треба розуміти складну інтегральну характеристику рівня, характеру і змісту підготовки молодої людини до життя і діяльності в умовах конкретного суспільства, формування її професійної і соціальної

компетентності, до особистісної відповідальності за результати. Водночас вкрай необхідним завданням є особистісний розвиток і соціалізація. Це означає прищеплення загальної професійної культури, моральних норм, системи життєвих цінностей.

Одним із визначальних чинників якості освіти є якість науково-педагогічного складу ЗВО. Якість об'єднує професійну компетентність викладачів у тій сфері, до якої відноситься дисципліна, яку вони викладають, їх методична і дидактична грамотність, їх педагогічна майстерність, їх загальна і професійна культура. Це такі особистісні риси, як психологічна спрямованість людини на педагогічну діяльність, як порядність, моральність, відповідальність і доброзичлива вимогливість до студентів, справжня турбота про них та про їхнє майбутнє. Ми маємо пам'ятати, що студенти не тільки слухають нас, вони критично оцінюють нас як особистостей і як викладачів, і їх оцінки істотно впливають на відношення до наших лекцій, до дисципліни, що викладається, і взагалі до навчання, що впливає на якість освіти.

На жаль, життєва практика і результати опитувань студентів свідчать далеко не про позитивне ставлення до викладачів. Протягом минулого навчального року на умовах анонімності із випадковою репрезентативною вибіркою в НТУ «ХП» було опитано 63 студенти з чотирьох факультетів. Результати: 30% вважають недостатньою професійну компетентність окремих викладачів, 60% відзначають недостатній рівень загальної і професійної культури окремих викладачів, але є й викладачі, які взагалі не проводять занять, а віддають тексти лекції в електронному вигляді на самостійне опрацювання. Але досконалий текст лекції не може замінити живе спілкування педагога зі студентом. Без цього не може відбутися виховний вплив, який ми повинні робити. Усі ці недоліки наносять непоправної шкоди іміджу персоналу та університету у цілому. Особистість викладача, його культура завдяки впливу на студентів, сама має розвиватися, бо є і зворотний зв'язок.

Пропозиції щодо підвищення культури якості в ЗВО:

1. Розробка і впровадження системи підвищення культури якості.
2. Урахування рівня загальної професійної культури при атестації педагогічного складу, особливо серед початківців. Передбачення заходів з підвищення професійної культури та культури якості у планах роботи факультетів і кафедр.
3. Запровадження системи семінарів з удосконалення педагогічної майстерності, з включенням питань з проблем розвитку педагогічної культури викладачів університету.
4. Надання необхідної практичної допомоги завідувачам кафедр з організації цілеспрямованої діяльності з підвищення рівня професійної культури науково-педагогічних працівників.